

Miljögeoteknisk desktopstudie

**MARKMILJÖ JULLOVET, LISEBERG,
ÄLVSJÖ, STOCKHOLM STAD**

HEMSÖ

Slutrapport

2024-12-03

Uppdrag: 347506 Markmiljö Jullovet Liseberg
Titel på rapport: Miljöinventering desktopstudie – Markmiljö Jullovet,
Liseberg, Älvsjö, Stockholm stad.
Status: Slutrapport
Datum: 2024-12-03

Medverkande

Beställare: Hemsö Fastighets AB
Kontaktperson: Emil Marefat

Konsult: Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig: Leo Mille
Handläggare: Christina Jönander
Kvalitetsgranskare: Leo Mille

Sammanfattning

Tyréns Sverige AB har på uppdrag av Hemsö Fastighets AB genomfört en miljögeoteknisk desktopstudie av ett område inom fastigheten Jullovet 1 i stadsdelen Liseberg.

Syftet med desktopsstudien var att utreda om verksamheter eller aktiviteter i närheten av fastigheten kan ha orsakat föroreningar av markmiljön på platsen, och att klargöra om dessa kan påverka genomförandet av nybyggnation inom fastigheten.

Vid genomgång av material från öppna källor såsom Länsstyrelsens EBH-databas, information om skyddsvärda områden, kartor över området, samt ett platsbesök bedöms att någon förhöjd risk för påverkan av förorenande verksamheter inte föreligger för aktuell fastighet.

Däremot finns det på fastigheten sannolikt lager av fyllnadsmaterial av okänt ursprung under de asfalterade ytorna på den södra delen av fastigheten. I fyllnadsmaterial är bland annat metaller och oljekolväten vanligt förekommande i stadsmiljöer. Inför vidare projektering rekommenderas därför att markprover tas på fastigheten, för att utesluta att marken innehåller fyllnadsmaterial med föroreningar som kan innebära risk för människor eller miljön i samband med byggnationen.

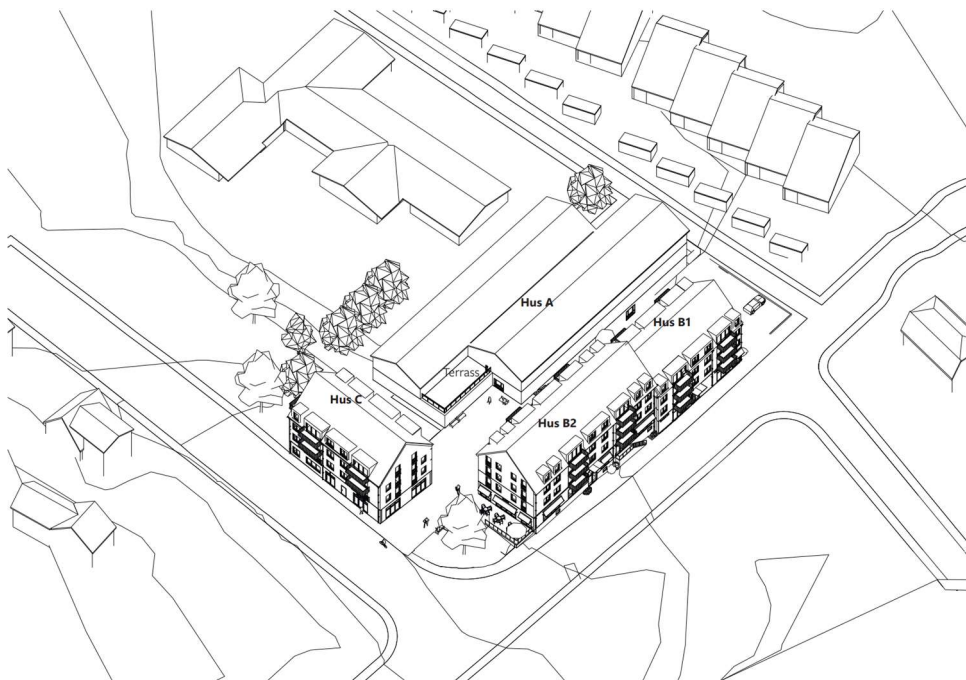
Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	5
2 Genomförande	6
2.1 Utvärdering av information från tillgängliga källor	6
2.2 Platsbesök	6
3 Omgivningsförhållanden	7
3.1 Områdesbeskrivning	7
3.2 Detaljplan och ägarförhållanden	10
3.3 Geologiska och hydrogeologiska förhållanden	10
3.4 Skyddsvärda närliggande objekt	12
4 Verksamhetshistorik	12
4.1 Historiskt nyttjande av aktuell fastighet	12
4.2 Inventering av förorenande verksamheter	14
5 Slutsats och rekommendation	15
6 Referenser	15

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Tyréns Sverige AB har på uppdrag av Hemsö Fastighets AB genomfört en miljögeoteknisk desktopstudie av ett område inom fastigheten Jullovet 1 i stadsdelen Liseberg. Inom fastigheten planeras nybyggnation av två hus, samt utbyggnad av en befintlig byggnad (Figur 1).

Figur 1. Perspektivskiss från kvartershörnet Annebodavägen/Götalandsvägen. Hus A är den nuvarande byggnaden på fastigheten med planerad tillbyggnad. Hus B och C är de planerade nya byggnaderna.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att sammanställa tillgänglig information om tidigare och pågående verksamheter eller aktiviteter som kan ha orsakat föroreningar av markmiljön på platsen, och att klargöra om dessa kan påverka genomförandet av nybyggnation inom fastigheten.

2 Genomförande

2.1 Utvärdering av information från tillgängliga källor

Information från följande källor har undersökts och utvärderats som del av studien:

- Vatteninformationssystem Sverige (VISS), Vattenkartan (LST Vattenmyndigheterna, 2024)
- Skyddad natur (Naturvårdsverket, 2024)
- Jordartskarta (SGU, 2024a)
- Brunnsarkivet (SGU, 2024b)
- Fornsök (Riksantikvarieämbetet, 2024a)
- Karta över förorenade områden, EBH-kartan (Länsstyrelsen, 2024)
- Brandsläckningsinsatser mellan 1998-2015 (Sammanställning av SGU, (Rosenqvist, 2020))
- Bygglovarkivets e-arkiv (Stockholm stad, 2024)
- Gröna Boken (Stockholms stad, 1992)
- Stockholmskällan, historiska bilder och källor (Stockholms stad, 2024)
- Dokument- och ärendehanteringssystemen Ecos 1 och Ecos 2 (Miljöförvaltningen, Stockholms stad, 2024)
- Nuvarande och historiska flygbilder

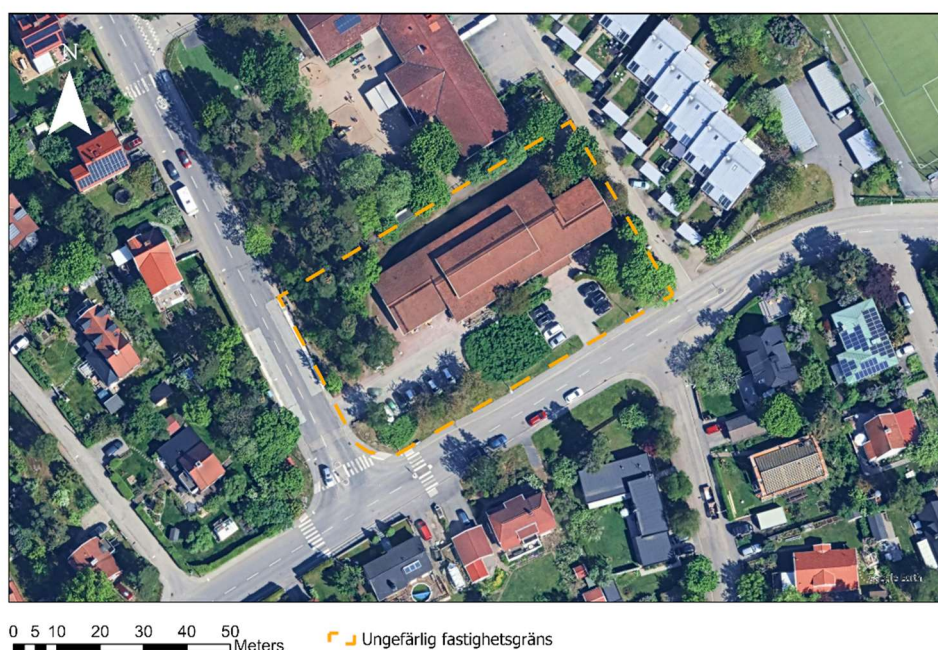
2.2 Platsbesök

Ett platsbesök genomfördes den 13 november 2024 med syfte att undersöka nuvarande markanvändning och bekräfta att den tillgängliga informationen om omkringliggande verksamheter stämmer.

3 Omgivningsförhållanden

3.1 Områdesbeskrivning

Fastigheten omfattar ett område på ungefär 3600 m² med en byggnad där det idag bedrivs vårdverksamheter, samt intilliggande parkeringsplatser (Figur 2). Fastigheten omges av en förskola i norr (Figur 4), samt asfalterade vägar i öst, väst och syd. Fastigheten är beläget inom ett bostadsområde med radhus och villor.

Figur 2. Översiktskarta som visar det ungefärliga området för fastigheten. Baskarta: Google Earth.

Marknivån inom fastigheten varierar och är generellt högre på västra sidan än i öst (Figur 3). Markytan består av hårdgjorda, asfalterade ytor och grönytor med träd och buskar (Figur 5), och det förekommer berg i dagen på den västra sidan av fastigheten (Figur 6).

Figur 3. Vy av fastigheten från syd, bild tagen från Götalandsvägen.

Figur 4. Vy av fastigheten från öst med tomtgräns mot förskolan höger i bild.

Figur 5. Vy av fastigheten från väst, bild tagen från Annebodavägen.

Figur 6. Vy av fastigheten från sydväst, bild tagen från korsningen Annebodavägen/Götalandsvägen.

Aktuell fastighet är belägen inom huvudavrinningsområdet för Tyresån och delavrinningsområdet för Magelungen (LST Vattenmyndigheterna, 2024). Det finns dock inga närliggande sjöar eller vattendrag, utan de närmsta ytvatten är belägna längre än 2 km (Mälaren) och 3 km (Långsjön och

Magelungen) från fastigheten. I närområdet et finns heller inte några grundvattentäkter eller enskilda brunnar avsedda för dricksvattenuttag.

Det finns inga närliggande naturreservat eller vattenskyddsområden (Naturvårdsverket, 2024).

3.2 Detaljplan och ägarförhållanden

Fastigheten Jullovet 1 ägs av Hemsö vårdfastigheter AB och omfattas av stadsplanen PI 5245 samt detaljplanen Dp 2004-04194. Uppgifter om detaljplaner är hämtade från Stockholms stads Bygg- och plantjänst (Stockholm stad, 2024).

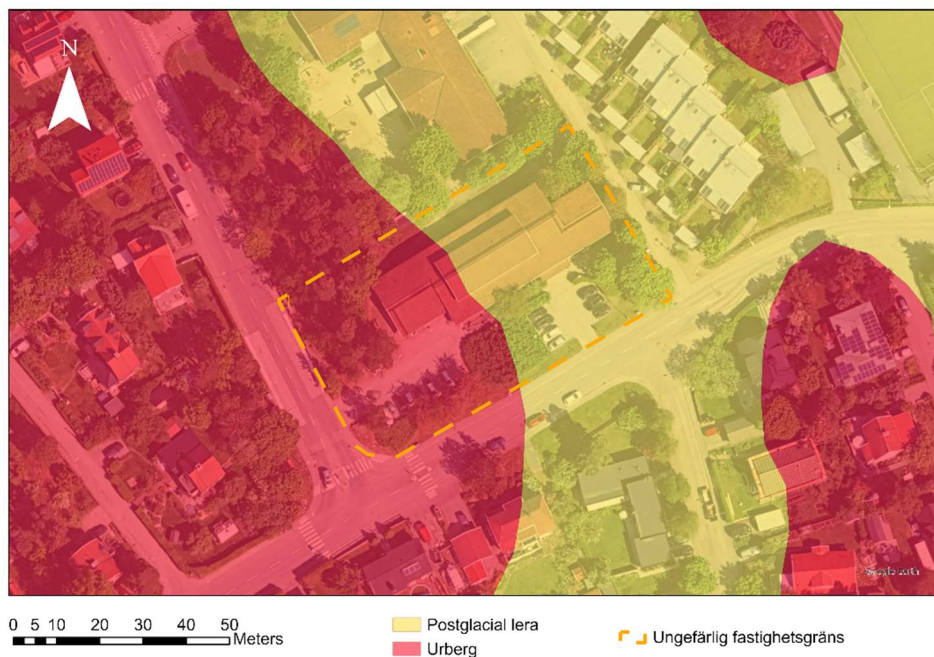
Stadsplanen medger allmänt ändamål och detaljplanen medger vård och parkering längs Götalandsvägen. Genomförandetiden har gått ut.

3.3 Geologiska och hydrogeologiska förhållanden

Kartunderlag från SGU visar att marken på fastigheten består av berg i väst och att östra delen består av postglacial lera (SGU, 2024a) (Figur 7). Vidare kan antas att massor har tillförts fastigheten vid byggnation, för uppbyggnad och utjämning av marköverytan. Ursprung eller kvalitet av dessa fyllningsmassor är inte känd.

Delvis ringa jordtäckte och förekomst av lerjord gör att förutsättningar för omfattande grundvattenströmning i jordlager ej föreligger på platsen.

Avseende grundvatten i berg kan konstateras att det finns flera närliggande energibrunnar där grundvattennivåer uppmätts. De utförda nivåmätningar för berggrundvattnet varierar mellan 2-20 meter under markytan (m u my) (SGU, 2024b) (Figur 8).

Figur 7. Karta över jordarter på och i närheten av aktuell fastighet. Data över jordarter hämtat från SGU. Baskarta: Google Earth.

Figur 8. Karta över närliggande energibrunnar med uppmätta grundvattennivåer i meter under markyta (m u m y). Data med information om brunnar och vattennivåer hämtade från SGU. Baskarta: Google Earth.

3.4 Skyddsvärda närliggande objekt

Det finns två närliggande objekt som klassas som möjliga fornlämningar. Längs Götalandsvägen löper en färdväg (L2013:1661) vars undersökningsstatus är "Ej undersökt" (Riksantikvarieämbetet, 2024b) (Figur 9). Ungefär 40 m öst om fastigheten finns bebyggelselämningar (L2013:1661) som även dessa har statusen "Ej undersökt" (Riksantikvarieämbetet, 2024c).

Figur 9. Karta över närliggande kulturhistoriska lämningar. Data över objekten hämtad från Riksantikvarieämbetet.

4 Verksamhetshistorik

4.1 Historiskt nyttjande av aktuell fastighet

Aktuellt fastighet var tidigare belägen nära före detta Anneboda gård med omkringliggande jordbruksmark (Figur 10). Gården revs senare under 1960-talet, i samband med att bostäder uppfördes i området (Figur 11).

Figur 10. Flygfoto från 1960 som visar platsen för fastigheten.

Figur 11. Flygfoto från 1975 som visar platsen för fastigheten.

4.2 Inventering av förorenande verksamheter

Drygt 200 m söder om fastigheten är en grafisk industri belägen (Figur 12). Denna verksamhet är den enda som kunnat identifieras i Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenande så kallade EBH-objekt, inom 300 m från fastigheten. Däremot finns flera registrerade brandsläckningsinsatser, framförallt i personbilar, ca 200 m öster om fastigheten. Risk för påverkan på grundvattnet som följd av dessa släckningar har dock bedömts som "ej trolig" för flera av objekten, men det finns även ett flertal som inte har utvärderats (Figur 12).

Givet att ytligt berg kring fastigheten utgör barriär för grundvattenströmning, och beaktande att lösa jordlager i området företrädesvis utgörs av lera, bedöms att identifierade potentiellt förorenande verksamheter är belägna på för stort avstånd för att kunna påverka grundvattenmiljön på platsen.

Figur 12. Karta som visar misstänkta eller konstaterade förorenade områden (data hämtat från Länsstyrelsen EBH-databas), samt brandsläckningsinsatser där påverkan på grundvatten riskbedömts (data hämtat från Rosenqvist, 2020). Baskarta: Google Earth.

Vid en genomgång av alla tillgängliga ärenden och handlingar som benämner "Jullovet 1" i Stockholm stads Bygg- och plantjänst dök ingen aktivitet eller verksamhet i närområdet upp som bedöms som sannolikt förorenande (Stockholm stad, 2024).

Bilder och kartor från Stockholmskällan har utvärderats, men tillför ingen ny information om potentiellt förorenande verksamheter på platsen (Stockholms stad, 2024).

Vid genomgång av Gröna boken, vilket är en sammanställning av misstänkta riskområden för föroreningar från 1992, hittas inga uppgifter om föroreningar på "Jullovet 1" eller på omkringliggande fastigheter (Stockholms stad, 1992).

Inga ärenden som tyder på förorenande verksamheter eller händelser i den aktuella eller de omkringliggande fastigheterna listas i dokument- och ärendehanteringssystemen Ecos 1 och Ecos 2 (Miljöförvaltningen, Stockholms stad, 2024).

5 Slutsats och rekommendation

Utifrån tillgänglig information om tidigare och pågående verksamheter och händelser bedöms att någon förhöjd risk för påverkan av förorenande verksamheter inte föreligger för aktuell fastighet.

Däremot finns det på fastigheten sannolikt lager av fyllnadsmaterial av okänt ursprung under de asfalterade ytorna på den södra delen av fastigheten. I fyllnadsmaterial är bland annat metaller och oljekolväten vanligt förekommande i stadsmiljöer.

Inför vidare projektering av aktuell fastighet rekommenderas därför att markprover tas för att utesluta att marken innehåller föroreningar som kan innebära risk för människor eller miljön i samband med byggnationen.

6 Referenser

Länsstyrelserna (2024). *EBH-kartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard>

LST Vattenmyndigheterna (2024). *Vatteninformationssystem Sverige (VISS), Vattenkartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard>

Miljöförvaltningen, Stockholms stad (2024). *Dokument- och ärendehanteringssystemen Ecos 1 och Ecos 2*.

Naturvårdsverket (2024). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Riksantikvarieämbetet (2024a). *Fornsök*. Hämtat från
<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Riksantikvarieämbetet (2024b). *Fornsök, L2013:1661 Färdväg*. Hämtat från
<https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/3786ab0b-0740-4ad0-b40a-7d0570476855>

Riksantikvarieämbetet (2024c). *Fornsök, L2013:153 Lägenhetsbebyggelse*.
Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/967fec8d-c8d3-491b-bbfa-81a4e50bfa2>

Rosenqvist, L (2020). *Utvärdering av påverkan på grundvatten från platser där släckskum hanterats*. Sveriges geologiska undersökning, SGU.

SGU (2024a). *Sveriges geologiska undersöknings jordartskarta*. Hämtat
från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

SGU (2024b). *Sveriges geologiska undersökning - Brunnarsarkivet*. Hämtat
från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>

Stockholm stad (2024). *Bygg- och plantjänsten*. Hämtat från
<https://etjanster.stockholm.se/Byggochplantjansten/gallande-planer/sok-via-karta>

Stockholms stad (1992). *Gröna boken*. Hämtat från
<https://tillstand.stockholm/globalassets/foretag-och-organisationer/tillstand-och-regler/tillstand-regler-och-tillsyn/mark--och-gatuarbeten/fororenad-mark/grona-boken-sammanstallning-av-misstankta-riskomraden-1992.pdf>

Stockholms stad (2024). *Stockholmskällan*. Hämtat från
<https://stockholmskallan.stockholm.se/>